

TVRDOŠÍN

NOVINY VŠETKÝCH OBČANOV MESTA TVRDOŠÍN
DECEMBER 1992 CENA 1 KČS

MILÍ SPOLUOBČANIA,

všetci vieme, akým obdobím prechádza naša spoločnosť. Všetličo sme si predstavovali inak, než to teraz v skutočnosti je. Nadšenie mnohých opadlo. Ale žiť treba a aj obdobie zhoršenej hospodárskej situácie je potrebné prežiť dôstojne. Tak, aby sme nakoniec nemuseli mať výčitky svedomia, že sme niečo zameškali, že sme v danej chvíli neurobili všetko, čo sa nákalo, čo bolo aj pri skomplikovaných vzťahoch možné.

Vedomie zodpovednosti za vývoj života v našom meste, na Orave, na celom Slovensku je to, čo nedovoľuje kompetentným orgánom povoliť v úsilí o transformáciu, premenu spoločenských aj hospodárskych vzťahov aj pri nedostatočných právnych vzťahoch, zdĺhavej administratívne, malej pripravenosti na nával premien na všetkých úrovniach.

Končiaci sa rok delf obdobia od komunálnych volieb na polovice. Tento polčas znamenal zvýšené úsilie o prinavrátenie tých majetkov Tvrdošínu, ktoré mu právom patria, aby si ich opäť spravoval sám a hlavne, čerpal z nich úžitky na prospech svojich občanov. Prinavrátené boli lesy urbárske i súkromné a vôbec vlastnícky vzťah k Oraviciam, alebo aj napríklad chata v Oraviciach. Družstvá, podniky a závody, či obchody v meste prechádzajú zložitým obdobím transformácie a privatizácie. Vznikla vrstva drobných a stredných podnikateľov, rozvoj ktorých môže byť len taký rýchly, aký rýchly je rozvoj celospoločenských, ekonomických, právnych či kompetenčných vzťahov, trhu atď. Renovuje sa celý rad domov historického jadra mesta, pomaly sa mení jeho tvár aj vďaka rekonštrukcii oplotenia mestského parku a celkovej úprave, rýchlo napreduje výstavba školských objektov pri ZŠ na Medvedzí aj pri cirkevnej ZŠ, ktoré by mali na dlhšie obdobie vyriešiť smennosť, ale aj alternatívnu školsťva v meste spolu s pripravovaným tvrdošínskym gymnáziom. Jednou z najväčších tohoročných

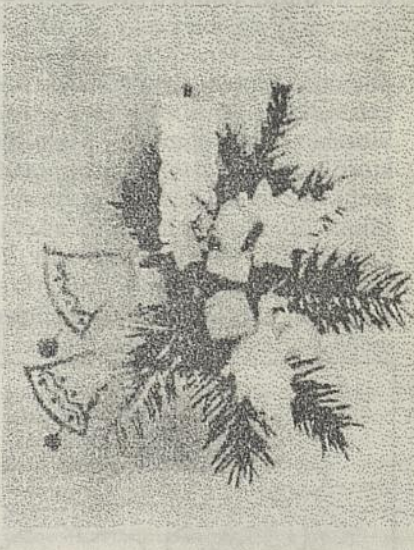
akcií bolo vybudovanie kanalizácie, vyasfaltovanie a celková úprava Kukorelliho ulice v Krásnej Hôrke. V starej časti Medvedzia bol dosiahnutý stav úplnej odkanalizácie s ďalšími úpravami ulíc. Kus práce sa odviezol na rekonštrukcii dreveného historického kostolíka v upravenom areáli tvrdošínskeho cintorína. Reštaurátorské práce pri dostatku finančných prostriedkov budú pokračovať a zámer je ukončiť ich v 1. polroku 1993. Z rozhodnutia Mestského zastupiteľstva bola zriadená mestská polícia, aby pomohla udržiavať verejný poriadok a chrániť občanov a naše mesto pred zvýšenou trestnou činnosťou. Všetkým tým, ktorí sa svojim dielom pricinili o tieto výsledky, sa chcem v závere roka srdečne poďakovať.

V júni väčšina z nás občanov - voličov bola postavená pred vážne rozhodnutia v súvislosti s voľbami do zákonodarných zborov, a ako sa neskôr ukázalo, aj v súvislosti s definitívnym riešením štátoprávneho usporiadania. Ako vieme, od 1. januára 1993 bude Slovenská republika suverénny samostatný štát. Aj naše mesto si túto skutočnosť dôstojne utí. Pravda s vedomím, že zodpovednosť za samostatný vývoj už neponesú len tí, ktorých s me si zvolili do čela, ale každý z nás.

Chcem sa poďakovať všetkým, ktorí pomáhali zabezpečovať život v našom meste, či už dobrým nápadom, múdrou radou, alebo odvedenou prácou v práve sa končiacom roku. Chcem vysloviť presvedčenie, že v podobnej a možno aj lepšej spolupráci sa nám podarí spoločne prekonať všetky očakávané ťažkosti tak, aby boli spokojní všetci občania nášho mesta.

Želám Vám, vážení spoluobčania, pokojné a príjemné Vianoce, veselého Silvestra, pevné zdravie a všetko dobré do Nového roku 1993.

Ing. Ivan Šaško
primátor mesta

Z obsahu čísla

- Milí spoluobčania (str. 1)
- Prvé kroky do novej histórie (str. 1-2)
- Finále rady a zastupiteľstva (str. 2)
- Erb mesta Tvrdošín (str. 3)
- Poďakovanie najstarším (str. 4)
- Mikuláš deťom, Zimný sonet (str. 4)
- Matičné okienko, Dobročinnosť (str. 5)
- Spiežovec - desaťročný (str. 6-7)
- Naš klenot (str. 8-9)
- Z putovania po krajinách Beneluxu (str. 10)
- Informácie podnikateľom (str. 11)
- Zamyslenie po jednej stužkovej (str. 11)
- Spoločenská rubrika (str. 12)
- Program kina (str. 12)

PRVÉ KROKY DO NOVEJ HISTÓRIE

Autor Martin Činovský so svojím návrhom prvej známky samostatnej Slovenskej republiky.

(Pokračovanie na 2. strane)

Prvé kroky do novej histórie

Od júnových volieb uplynulo niečo vyše päť mesiacov a všetky spochybnújúce informácie o "prípadnom" rozpade federácie vystriedala jednoznačná istota: 31. decembra 1992 federácia zanikne. Od 1. januára 1993 svet začne rozlišovať Slovenskú republiku a Českú republiku každú zvlášť. "Czech" už nebude označovať "český (a slovenský)" ale iba český. A naopak, "slovak" - slovenský, je nový pojem, pomocou ktorého svet konečne uzná existenciu päťmiliónového národa Slovákov a ich domova - Slovenska, ktoré bolo vždy vo vzťahu k ostatnému svetu viac-menej účelovo utajované v rámci dlhého spoločného názvu - Czechoslovakia. V stredu 25. novembra, v siedmy deň piatej spoločnej schôdze oboch snemovní, niečo po trinástej hodine Federálne

k tomu, aby v prostredí násilných vojenských (i bratovražedných) riešení štátoprávneho usporiadania v bývalých socialistických krajinách, česko-slovenské riešenie príkladnou pokojnou cestou bolo nielen politicky, ale aj prakticky uskutočnené do konca roku 1992, respektívne v niektorých čiastkových okruhoch problémov - aj v dlhšom časovom horizonte (napríklad delenie majetku).

A tak nepochybne, že súčasníka skôr zaujímajú odpovede na otázky, týkajúce sa bezprostrednej budúcnosti. S čím vstúpi Slovensko od 1. januára 1993 do európskeho a svetového povedomia? Čo sa nevyhnutne zmení v živote občana? Čo bude s ďalšou transformáciou, kupónovou a ostatnou privatizáciou? Čo bude s našimi úsporami, s našou menou? Ako sa bude deliť spoločný majetok? Aké budú ďalšie vzťahy s Českou republikou? A tak ďalej. Zatiaľ je podpísaných 26 dohôd medzi ČR a SR, o ktorých viac-menej ničो vieme, ale je príliš veľa otázok, na ktoré odpoveď nepoznáme. A to v čase, keď vyjde toto decembrové číslo, zostane nejakých desať až dvanásť dní do začiatku nových dejín samostatného Slovenska.

Jedno je však hádam jasné všetkým. Sme dedičmi spoločného slovenského domu v tom stave, v akom sa práve nachádza. Obrazne povedané - s deravou strechou, popukanými múrmi s vypadanou omietkou, narušenými základmi. Časť domu je nedostavaná. Všetko treba opraviť. Aj prístupovú cestu k nemu a chodníky okolo neho,

aj záhradu a ostatné hospodárstvo ozdraviť, zrekultivovať. Ba aj vzťahy so susedmi. A ešte všeličo iné. Každý z nás sám to nezvládne. Ale všetci spoločnými silami áno. Musíme však ustriechnuť, aby tí, čo nám teraz vládnu, rozumne zvážili, čo je potrebné vykonať najskôr, čo hneď potom a čo môže chvíľu aj počkať ako menej naliehavé. Hlavne aby bol pokoj, vyhnúť sa konfliktom, ktoré by nás na ceste k ozdraveniu mohli zbytočne zdržiavať. Každý jednotlivý krok je potrebné dotiahnuť dôsledne do konca. A pracovať. Veľa pracovať. Všetci. Potom sa môžeme mať lepšie, ako sa máme dnes. A aj ostatný svet nás uzná. Čím viac a kvalitnejšie budeme robiť, tým skôr sa to stane skutočnosťou.

-jmb-

Finále rady a zastupiteľstva

Posledné tohoročné zasadnutie Rady v pondelok 30. novembra v zasedačke Mestského úradu a zasadnutie Mestského zastupiteľstva 17. decembra v Kultúrnom stredisku na sídlisku Medvedzie rokovali, až na menšie odlišnosti, rovnakých problémoch, vyplývajúcich zo správy o plnení uznesení za uplynulé obdobie, z najnovších informácií primátora mesta, zo správy o činnosti Mestskej polície a o jej spolupráci s OO PZ a z vyhodnotenia činnosti Mestského kultúrneho strediska a Mestskej knižnice. Širší časový priestor zabrali problémy okolo potreby opakovaných pokusov so separovaným zberom domového odpadu (fliaš, papiera, kov a pod.) i okolo zmien a doplnkov v mestskom dopravnom značení. Každému krásničianovi, ale aj každému návštevníkovi kina Javor musel udrieť do očí kvalitatívny rozdiel po vyasfaltovaní ulice L. Kukorelliho a Zvoničnej 9. až 11. novembra. Po položení kanalizácie a obrubníkov a po celkovej úprave ulíc hneď dostala Krásna Hôrka mestský ráz podobne ako Hlíšno Spiežová a Kuhlma. Dokončené bolo rozšírenie a nové oplatenie cintorína v Tvrdošíne aj oplatenie parku v meste.

V hlavnej lodi historického dreveného kostolíka boli dokončené reštauračné práce na doskových maľbách obloženia stien a kazetového stropu. Ostáva ešte dokončiť svätýňu a doplniť interiér sochárskou, rezbárskou a maliarskou výzdobou vrátane oltára. Dobrým tempom pokračujú práce na výstavbe školských priestorov v Tvrdošíne i na Medvedzí, na ceste na Hríbkoch i prípravné práce na plynofikácii stredu mesta po CZŠ.

V závere rokovania bol schválený plán práce Mestského zastupiteľstva na I. polrok 1993, prerokované rôzne čiastkové problémy z podnetov mestských orgánov i poslancov z jednotlivých mestských častí.

-jmb-

Od Nového roku 1993 je Slovenská republika samostatný štát. Po 53 rokoch bola opäť vytlačená prvá slovenská známka 19. novembra v Poštovej tlačiarňi cenín v Prahe. Na snímke je aršík šiestich osemkorunových známok, ktorý sa iste stane filatelistickým unikátom. Známkby budú v predaji od prvého dňa Nového roku.

zhromaždenie ČSFR schválilo zákon o zániku federácie - najzávažnejší ústavný zákon vo svojej histórii. Napriek tomu je to skutočnosť, nad ktorou okrem niektorých poslancov FZ a niektorých ich voličov občania oboch republík nijako zvlášť nejasajú. Aj keď vo voľbách vlastne pre dosiahnutie tohoto cieľa väčšinou hlasovali. Ale kto z nich si to vtedy uvedomoval? Po nástupe Mečiarovej vlády veci dostali rýchly spád: Deklarácia SNR o zvrchovanosti Slovenskej republiky zo 17. 7. 1992, prijatie Ústavy Slovenskej republiky 1. 9. 1992 a po prieťahoch vo FZ aj prijatie Zákona o zániku federácie. Všetko dianie speje

ERB mesta TVRDOŠÍN

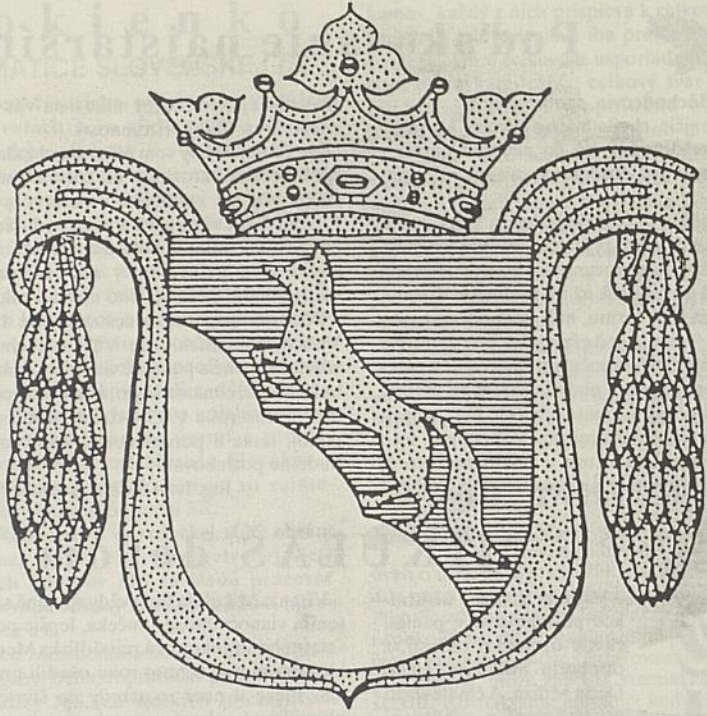
Najprv niečo o erboch všeobecne: V knihe Jozefa Nováka

"Erby miest vyhlásených za pamiatkové rezervácie", Tatran, 1986, sa uvádza: "Erb je vždy symbolom. Pomocou živočíchov, rastlín, nadprirodzených bytostí, nebeských telies i najrozličnejších predmetov skutočného života viac alebo menej výstižne charakterizuje svojho majiteľa - niektoré jeho vlastnosti, pozoruhodné udalosti v jeho živote... Takýto symbol je vždy trochu aj inotajom, najmä ak koreni v dávnej minulosti. Dovoľuje rozličné príznačné výklady, z ktorých ne jeden má bližšie k romantickým legendám ako k historickej skutočnosti..." Pre mestské a obecné erby platí, že sú to farebné znamenia na štítoch. Má sa na mysli rytiersky štít ako súčasť brnenia stredovekého bojovníka. Lebo erby sa začali používať až od polovice XII. storočia a ako súčasť výzbroje sa používali len do konca XV. storočia. Líška v tvrdošinskom erbe má symbolizovať pravdepodobne množstvo kožušinovej zveri, nachádzajúcej sa v tvrdošinskom, na lesy bohatom chotári. Aspoň tak je to uvedené v Medailónikoch z dejín Tvrdošína od vdp. Štefana Šmálika, prvé výročie smrti ktorého si v týchto dňoch pripomíname.

Popri rodových erboch druhú veľkú kategóriu predstavujú erby inštitúcií. Spomedzi nich najstaršie sú štátne znaky. Väčšina z nich má pôvod v rodovom erbe vládnucej dynastie (pričom staré Uhorsko je jednou z výnimiek). Pretvorený štátny znak bol v XIII. a XIV. storočí obľúbeným symbolom mestských erbov... V XV. storočí vzniká mnoho mestských erbov, ktorých symbolika je už individuálna, koreni vo vlastnom mestskom prostredí. V tom čase vznikajú erby mestčiek a obcí... Prvé mestské erby vznikajú teda už v XIII. storočí. Podnetom ich zrodu nebola bojová, ale kancelárska činnosť... Ako trvalé symboly sa vžili do povedomia obyvateľov, vyjadrovali a dodnes vyjadrujú ich príslušnosť k určitému spoločenstvu. Spolu vytvárali a spoluvytvárajú takto pocit spolupatričnosti, sú jeho zhmotnením... erb nie je len vyjadrením spojenia medzi súčasníkmi, ale v plynutí času ich spája aj s predkami a potomkami. Práve pre túto svoju nezastupiteľnú spôsobilosť - byť individuálnym symbolom mesta a súčasne symbolom jedného mestského spoločenstva - stali sa mestské erby takým obľúbeným, trvalým a pozitívnym dedičstvom dávnej minulosti."

Pokiaľ ide o združovanie obecných znakov s mestským, je všeobecne zaužívané pravidlo, že znamenia menších sídel sa podriaďujú znameniam väčších, spravidla mestských, pretože zložené erby sú neprehľadné, ťažšie čitateľné, ale aj nepraktické v každodennej praxi. Iným dôvodom je nevhodnosť spojení: predstavte si, napríklad, žeby tvrdošínsky erb obsahoval okrem líšky ešte medveďa a kohúta.

V hlavičke mestských novín Tvrdošín v čierno-bielom zobrazení od septembrového čísla 1992 a neskôr je klasicistická podoba mestského erbu ako výsledok kompromisu medzi slovenskou heraldickou literatúrou a želaním predstavenstva mesta. To znamená, že stredná časť s hlavným vyobrazením zlatej líšky utekajúcej do strieborného vrchu (zošikmeného trojvršia) na modrom pozadí (oblohe) - to všetko na štíte gotického tvaru v spodnej časti polkruhovite zaobleného, je doplnená o kráľovskú korunu umiestnenú nad stredom

erbu a celý gotický štít je z ľavej i pravej strany obklopený kartušou - volútovitou, v hornej časti stočenou ozdobou - rámom v celkovom tvare pripomínajúcim tulipán v dolnej časti ukončený zahrotenu svorkou ako v renesančnom štíte. Po stranách visia strapce vavrínových listov - súčasť typickej klasicistickej ozdoby - girlandy, ktoré svojim obrysom pripomínajú líščie chvosty, alebo aj klasy. To zvädzalo nedostatočne informovaných výtvarníkov k rôznym nepresnostiam a skresleniam v zobrazení mestského erbu, čo potvrdzuje aj nimi nevhodne zvolená červená alebo žltá farba. Kráľovská koruna má vyjadrovať skutočnosť, že ide o kráľovské mesto Tvrdošín, teda mesto, ktoré podľa historických listín dostalo od kráľa Ľudovíta I. (1342 - 1382) mestské výsady a práva v roku 1369.

V heraldike - vede o erboch a ich histórii je bežne zaužívaná zvyklosť vyjadrovať farby šrafovaním. Podľa obrázku v prílohe v našom prípade modrá farba sa vyjadruje vodorovnými rovnobežnými čiarami (vodorovným šrafovaním), zlatý kov sa vyjadruje vybodkovanou plochou a strieborný kov sa vyjadruje prázdnu bielu plochu ohraničenou obrysou líniou zobrazeného predmetu (v prípade tvrdošínskeho erbu - obrysou líniou zošikmeného trojvršia zvažujúceho sa zľava doprava nadol). Trojvršie je prevzatý prvok pravdepodobne zo štátneho znaku Horného Uhorska a teda aj celého územia vtedajšieho Slovenska. Aj východiskový erb v podobe štukovej výzdoby vo vežičke priečelia budovy Mestského úradu v Tvrdošíne, ale aj zachované pečatidlá pravdepodobne z 18. a 19. storočia zobrazujú namiesto trojvršia iba šikmé skalné bralo, lenže pri spresňovaní tvarov a podoby ostatných častí erbu sa nám zdalo vhodnejšie použitie šikmého trojvršia. Jednak kvôli tradícii preberania prvkov z panovníckeho (štátneho) erbu do mestského a jednak preto, že ho má aj obnovený znak čoskoro samostatnej Slovenskej republiky. V knihe známych slovenských heraldikov P. Kartousa, J. Nováka a J. Vrtela "Erby a vlajky miest v Slovenskej republike", ktorá vyšla vo vydavateľstve Obzor Ministerstva vnútra SR v roku 1991, je žltou

modré farebné vyobrazenie tvrdošínskeho erbu, lebo žltý kov (zlaté) sa môže vyjadriť aj žltou farbou. Spravidlo text vedľa obrázku erbu a mestskej vlajky s modro-žltobielymi vodorovnými pruhmi a dvojčipým vykrojením na konci, znie: "TVRDOŠÍN - V modrom štíte šikmé strieborné skalné bralo, po ktorom kráča zlatá líška. V strede pečiatky Tvrdošína z roku 1867 bola zobrazená líška stojaca na trojvrší. Pečať bola aj podkladom na vytvorenie návrhu na erb koncom 19. storočia. Nepochopením predlohy je však v návrhu zobrazený vlk (v striebornom štíte na zelenom trojvrší čierny vlk). Z konca 18. a z 19. storočia sú však známe aj pečatidlá, v strede ktorých je v štíte zobrazená líška, kráčajúca po šikmom trojvrší. Na vrchnom okraji štítu bola koruna. Šikmé trojvršie sa niekedy interpretovalo ako svah či stráň a zobrazovalo sa zelenou farbou. Avšak podkladom na vytvorenie súčasného erbu Tvrdošína sa stal verný obsah spomenutých erbových pečatidiel."

Rozvoj Tvrdošína si vyžiadala častejšie používanie erbu na označení budovy mestského úradu, na pečiatkach, úradných listinách (hlavičkový papier), na plakétach v znaku mestskej polície, na propagačných materiáloch pre družobné styky, významné výročia a podobne. Častejšie používanie si vyžiadalo detailné spresnenie jednotlivých častí čo do tvarov i farieb kvôli jednotnému výkladu i jednotnému použitiu. Dnes ešte nájdeme tvarovo i farebne skreslený erb v krikl'avej príliš pestrej farebnosti a v nevhodných veľkostných pomeroch jednotlivých jeho častí na prístupných tabuliach troch vstupov do mesta od Nižnej, Námestova a Trstenej, ale aj na označení niektorých budov, na hlavičkovom papieri a podobne. Časom však bude potrebné jednotne ich upraviť. V súčasnej spresnenej podobe mestského erbu je modrou farbou vyjadrená nielen obloha (pozadie) okolo líšky, ale aj päť diadémovej (drahokamovej) vložených do kráľovskej koruny. A strieborný kov nie je len v trojvrší, ale aj v dvoch pásoch obopínajúcich kráľovskú korunu.

J. M. BAŠISTA

Pod'akovanie najstarším

Vážení dôchodcovia, spoluobčania, tie najkrajšie chvíle nášho života, ktoré sa opakujú každoročne, sú čo nevidieť znova v našej prítomnosti - budeme znova sláviť Vianoce.

Ich poslanie a význam každému z Vás i Vaším najbližším nemusím zvyrazňovať, kde ich čaro, návrat pokoja a porozumenia by sme si želali, aby vytrval po celý rok až do budúcich Vianoc.

Využívam túto formu, milí dôchodcovia, aby som Vás čo najsrdečnejšie pozdravil s nadchádzajúcimi vianočnými sviatkami a zaželal všetko najlepšie s pod'akovaním za všetko, čo ste vo svojom živote urobili pre svojich najbližších i pre naše mesto. Vyslovujem toto uznanie s hlbokou úctou a poklonou, ktorú, prosím Vás, prijmite s vďakou za Váš prežitý

život ako aj s tým, že my mladší na Vás myslíme a tešíme sa Vašej prítomnosti.

No čo najviac by som Vám chcel zaželať, milí spoluobčania, ktorí ste na zaslúženom odpocinku, aby ste zažili ešte veľa a veľa radosti. Prajem Vám všetkým i Vaším rodinám dobré zdravie a rodinnú pohodu, samých dobrých susedov a priateľov v radošti prežitých všedných dní počas celého nového roka.

Pozdravujem touto cestou Vaše rodiny a Vašich najbližších, kde Vám všetkým chcem zaželať šťastné a pokojné vianočné sviatky, veľa božieho požehnania s tým, aby Vám počas celého Nového roku 1993 vydržalo dobré zdravie, pokoj, láska a porozumenie, ktoré tak veľmi budeme potrebovať.

Ing. Ivan Šaško, primátor mesta

Zimný sonet

*Tíško padá snežná vločka,
z neba na zem zľahká letí,
na dlane i na ústočká
chytajú ju šťastné deti.*

*Jedna vločka druhú počká,
každá ako hviezda sviati.
Biela zimná rozprávočka
v ich belosti sladko znie ti.*

*Pozri! Prečudesné kvety
kreslí nám mráz do oblôčka.
Maľuje ich po pamäti.*

*Po vianočných chvíľach svätých
odletia dni tohto rôčka.
Len spomienka ostane ti...*

P.

MIKULÁŠ deťom

Väčšina z nás - účastníkov si uchováva v pamäti chvíle úprimnej radosti, z príchodu Mikuláša, alebo Deda Mráza. A chvíle slasti po obdržaní a ochutnaní

očakávanej sladkej odmeny. Len málokedy sa stalo, že prišiel s metličkou, aby nás pokarhal za zlé správanie, alebo za nejaký zlý skutok. Sú to vždy milé spomienky, o ktoré sa radi podelíme s naším potomstvom. A tešíme sa zo zaujatých tváričiek a zasnených pohľadov našich detí. Zdravých, spokojných, šťastných. Aj nám je vtedy dobre na duši. - A vlastne o to aj ide. Vytvára sa predvianočná atmosféra pohody zo vzájomne prejavovaných pozorností, keď popri bežnej každodennej rutine - čo nakúpiť, čo navariť, napiecť, čo ešte porobiť, prichádza aj starosť, či sme na niekoho z blízkych zabudli pri zaoštarávaní vianočného darčeka, ako to urobiť, aby aj tie tohoročné Vianoce boli krásne. Je to pekné a milé obdobie.

Takým sa ho snaží urobiť aj učiteľia na školách, ale aj pracovníci mestského kultúrneho strediska v piatok 4.12.1992 a v období predtým, aby zabezpečili pre všetky deti z mesta Mikuláša s doprovodom, povoz pre nich, obchádzkovú trasu, kostýmy, sponzorov na darčeky, oznámenie v mestskom rozhlase, pásmo kreslených detských filmov, nevyhnutný organizačný tím, ale aj postup prác po skončení podujatia až po pod'akovanie sa sponzorom.

Aj keď v spomínaný piatok zrúna lialo ako z krhly a až v popoludňajších hodinách sa počasie ako-tak umôdriilo, bolo rozhodnuté, že Mikuláš, alias Števo Kormaňák a Anjel či Snehulienka - Gabika Lepáčková, spolu s pánom Petrom Močárnikom a Rudom Luckým na koči ťahanom párom koní z Poľnohospodárskeho družstva Tvrdošín s cengajúcimi parádnymi postrojmi obídu všetky mestské časti, keby to malo byť aj pod dažďom. Našťastie nepršalo, a tak radostné vítanie Mikuláša v uliciach mesta s rozsvietenými žiarovkovými hviezdami na súmraku medzi 16. a 17. hodinou sa mohlo bez problémov uskutočniť. Obdiv si zasľúžia, napríklad chlapi, ktorí dokázali bežať za kočom po celej trase okolo mestskej časti Vladína, ale aj v iných častiach v Tvrdošíne, Medvedzí alebo Krásnej Hôrke. Keby ste im to prikázali vo všedný deň, ani na uh by im neprišlo, ale Mikuláš je Mikuláš, to je niečo celkom iné.

Vítanie Mikuláša bolo vždy spojené s rozsvietením vianočného stromčeka, lepšie povedané - statného smreka na okraji sídliska Medvedzie, ktorého tam aj tohoto roku osadili pracovníci TS. Ibaže v noci zo stredy na štvrtok akýsi obmedzený, nehoráznym sebeckom posadnutý bezcitný človek dosekal kábel so žiarovkovými objímkami tak, že nebolo možné ho nahradiť k termínu mikulášskej pochôdzky.

Také očarujúce rozsvietenie farebných žiaroviek sa nekonalo. Nuž, darmo je, taký je život, aj takí ľudia s nami žijú. Zloduch má zlého ducha a aby mu na to ostatné okolie neprišlo, skrýva ho a skrýva aj seba - do tmy, pod rúcho noci. Pripravil deti o zážitok. Možno aj svoje. A možno aj zámerne... Možností je, pravdaže viac, ale neverím, žeby bol niekto na taký skutok napríklad sociálne odkázaný.

Okolo trištvrté na päť koč s Mikulášom konečne zastavil v Krásnej Hôrke pred kinom Javor plný detí, tých menších aj s rodičmi. To bolo jasota, keď začuli zvonec, veštiači ich prichod!

Po zvitani sa so všetkými Mikuláš ako vždy umožnil talentovaným i netalentovaným speváčkom a recitátorom predniesť básničku alebo pesničku za jednu z odmiem, ktoré darovali sponzori pán Bugel Anton, Ferenčík Miroslav, Kyška Vladimír, Planica Valér, Tmák Peter, Mestský podnik SLUMEX Tvrdošín a Ženčuch Jozef. Aj touto cestou im za všetky deti srdečne ďakujeme. Pri vystúpeniach deti každému výkonu zatlieskali rovnako úprimne a srdečne bez ohľadu na to, či spieval o Mikulášovi alebo Dedovi Mrázovi, alebo hoci o niečom inom. A Mikuláš so Snehulienkou boli naozaj štedrý, keď odmenili nielen tých, ktorým sa podarilo pretlačiť k mikrofónu, ale napríklad aj tých, ktorí skromne tichúčko stáli bokom. Len s námahou zvládali situáciu piati zamestnanci mKS s dobrovoľnou pomocou niektorých prítomných rodičov pri rozdávaní sladkostí iných drobných darčiekov tak, aby sa v zhĺknutých hlúčkoch detí niekomu z nich niečo zlé nestalo.

Napokon ale všetko dobre dopadlo a po odchode Mikuláša sa ovzdušie postupne ukludnilo pri spoločnom sledovaní zdarma premietnutého pásma kreslených filmov do 19,00 hodiny. Ostatné práce po rozchode spokojných detí domov boli už bežnou každodennou rutinou príslušných pracovníkov.

jmb-

Zimná úvaha

Po blatistých jesenných cestách, po rozmočených strniskách a po opadanom lístí prišla k nám - tak akosi nebadane - zima. Ranná rosa sa zrazu zmenila na osuheľ, z dažďových kvapiek sa stali snehové vločky, mokré cesty zľadovateli. Mrazivý vietor zahnal vtáčence z konárov do zátišia hniezd a podstreší, tisne sa do komínov a vetrákov, pod strechy a pod kabáty chodcov.

Prišla teda zima, to štvrté, záverečné obdobie nášho roku. Musela prísť, lebo taký je zákon prírody, ten zákon, ktorý nevyniesol nijaký parlament, nijaká národná rada ani vláda a nemôže ho žiadna z týchto ustanovizní ani zmeniť, ani novelizovať, ani zrušiť.

Zima prichádza preto, aby poskytla odpocinok, pokoj, drienoty, i tiché úvahy o práci, ktorá bola (alebo nebola) vykonaná, o jej výsledkoch i o jej sladkom, či trpkom ovocí.

Keď sa potom na cestách, na strniskách a na hniúcom opadanom lístí napokoj hojne snehu, budeme tu mať pravú, správnu zimu so všetkými jej radosťami a krásami, ale aj smútkami.

Opisovať a ospevovať to všetko bolo by "nosením dreva do lesa". Veď to všetci dobre poznáme a všetci to s rovnakou nádejou i obavou čakáme. A okrem toho všetky tie zimné krásy i radosti mnohokrát už desiatky, ba stovky básnikov, spisovateľov a skladateľov opísali a ospievali. Nám vari bude stačiť, keď si sadneme ku teplej peci, či radiátoru, pouvažujeme o tom, či sme sa na zimu dobre pripravili, a keď si primerane naladíme myseľ na predvianočné úvahy, peňaženku na predvianočný zhon a dušu na očakávanie najkrajších sviatkov.

Privítajme teda prichod zimy, tešme sa i blížiacim sa Vianociam. No uvedomujme si aj ich výnimčnosť. Veď sú to podľa všetkého posledné Vianoce našej spoločnej republiky. Takže to budú svojím spôsobom akési rozlúčkové sviatky, rozlúčka s čímsi, čo tu dlho bolo a čím sme predsa len zrástli. A preto sa nám do sviatočných radostí primieša aj kvapôčka smútku.

J. Pollák

Matičné okienko

Z NÁRODNÉHO PROGRAMU MATICE SLOVENSKEJ (2)

Druhý základný problém na dejinnej križovatke Slovenska je problém vnútornej devastácie človeka, škôd na jeho

vnútornom hodnotovom svete... Matice slovenská - v spolupráci s inými inštitúciami - musí vykonať... duchovnú obrodu Slovenska. Naozaj platí, že ľudia vnútorne silní sú schopní vyrovnávať sa s akokoľvek náročnými či ťažkými úlohami. A platí aj opak: akokoľvek racionálne pripravené systémy a projekty riešenia spoločenských problémov nebudú dobre fungovať ak nebude pre ne získaný človek, ľudia, ak ich vnútorné záujmové a hodnotové zázemie bude v rozpore s cieľmi a so spoločenskými konštrukciami ich naplňovania. Aj na Slovensku v súčasnosti stojíme - a veríme, že sa aj hýbeme - priamo v strede veľkého zápasu medzi duchovnou plnosťou a duchovnou prázdnotou, ktorá otvára dvere všetkému zlu, zákernosti a brutalite. Okrem toho, aj v nových spoločenských a politických podmienkach prežijú v pozmenených podobách a formách hlbinná črta starého totalitného systému, degradácia človeka na prostriedok dosahovania akýchsi cieľov. Ciele a metódy sa zmenili, princíp však ostal ten istý. Matice slovenskej pôjde o to, aby človek nebol prostriedkom naplňovania akýchkoľvek cieľov: človek, jeho vnútro, jeho (najmä transcendentný) hodnotový svet, jeho ľudská kvalita je pre nás cieľ sám o sebe. Teda: človek nie ako objekt, lež ako subjekt, nie ako odvođenina a čiastka masy, ale ako jedinečný originál, to je matičné chápanie človeka úzko súvisiace s našim chápaním národa.

a) MS ako ndkonfesionálne a zjednocujúce hnutie bude rôznymi formami podnecovať a podporovať vzťahy dobrej spolupráce a porozumenia pluralitných duchovných komunít v SR. Pôjde napríklad o rozvíjanie kresťanského ekumenizmu, o spoluprácu všetkých cirkví v SR (z nekresťanských cirkví ide predovšetkým o Židovskú náboženskú obec), ako aj o spoluprácu s inými duchovne orientovanými kruhmi na Slovensku... bude podporovať slovenské duchovné inštitúcie a rozvíjať s nimi čo najlepšie vzťahy...

b) Vo výchove a vzdelávaní... zapojí do procesu naprávania deformácií skvalitňovania

výchovo-vzdelávacieho procesu na všetkých jeho úrovniach a vo všetkých jeho sférach predovšetkým výchovy k vlastenectvu a k národnému povedomiu na celom území SR a to v rodinnej výchove; v školskej výchove (od predškolských zariadení až po vysoké školy), v rôznych mimoškolských aktivitách, v armáde, v matičnej mládeži... ak si bude vo svojom vnútri neustále pestovať jednak ponuku príslušných špičkových kultúrnych hodnôt a jednak zisťovať relatívnu šírku zástupu ochotných a pripravených dobrovoľných a profesionálnych matičných pracovníkov. Ďalšie dôležité... sú problémy školstva, výchovy a vzdelávania na národnostne zmiešanom území a problematika výchovy a vzdelávania Slovákov v zahraničí... uzko spolupracovať so zainteresovanými štátnymi orgánmi SR.

c) ... v kultúrnej a vo vedeckej sfére okrem inštitučnej zložky MS - a rozvetvenej siete miestnych odborov MS tu budú pracovať špecializované odbory MS, ... napríklad historický odbor a i.

Vo väzbe Ministerstva kultúry, ale aj ďalšie štátne orgány, treba dopracovať program inštitučnej zložky MS (zo všetkých priezrevových programov je zatiaľ najneprepracovanejší), dohodnúť, ktoré výsostne štátne kultúrne a vedecké potreby bude MS zaisťovať a programy načrtnúť aj "neštátne" smery rozvoja inštitučnej zložky MS... Na tomto mieste... tri princípy kultúrneho programu Matice slovenskej:

- Kultúrne aktivity... vytvárajú oblúk medzi minulosťou a budúcnosťou, medzi odokryvaním, zachraňovaním a pestovaním hodnôt, ktoré si prinášame z našej národnej histórie a tvorbou nových kultúrnych hodnôt a kultúro-civilizačných smerovín načrtávajúcich obraz slovenskej budúcnosti.

- Ideálom a ideou MS je nielen kultivovať príjemcov kultúrnych hodnôt, ale aj inšpirovať a podporovať tvorcov kultúrnych hodnôt... budeme podporovať aj tendenciu k zdravému polycentrizmu slovenskej národnej kultúry a celého slovenského života. Každý dom, oblasť, stredisko, ale aj miestny odbor MS sa v oblasti svojho zamerania, svojej špecifikácie môže a má postupne (dlhodobo) stať celoslovenským (minimálne oblastným) centrom.

- Zmyslom kultúrnej činnosti MS je formovať kultúrne prostredie, kultúrnosť, pôsobiť proti duchovnej prázdnote, utvárať obsažné spoločenstvo ľudí rozumejúcich slovenskej národnej kultúre vrátane ľudovej, a kultúre vôbec, i ľudí kultúrne produktívnych, vytvárať spoločenstvo vynachádzavých tvorcov a nie bezduchých konzumentov.

d) ...budovať svoje články a aj ich okolie ako hniezda a dielne slovenskosti, ... v zmysle autentickú a bohatstvo autentických skúseností naplnenej ľudskosti a duchovnosti... národ a národná kultúra je nenahraditeľným spájajúcim článkom medzi človekom a všeludskými i transcendentálnymi hodnotami. Boríme sa o vonkajšiu podobu Slovenska: je to zápas bolestný: sme uprostred pôrodných bolestí, a preto je choré a neprijateľné ho bagatelizovať. Ale napriek tomu MS vyzdvihuje a bude vyzdvihovať aj vnútornú slobodu: jedine s vnútorne oslobodenými slovenskými ľuďmi môžeme formovať nielen skutočne slobodné, ale aj skutočne nové Slovensko. Slovensko ako nádhernú katedrálu zloženú z odlišných nie z rovnakých živých kameňov, kameňov i draho-

kamov, každý z nich prispieva k celkovej kráse katedrály, ale prispieva iba preto, lebo našiel svoje miesto v celkovom usporiadaní, v celkovom tvare katedrály... celkový tvar a usporiadanie katedrály spoločne hľadáme budúcnosť Slovenska je jedine možná, ak Slovensko bude svetové... aspoň tak, ako to dokázali jeho najlepší synovia doma i po všetkých kútoch sveta... Slovensko k svetovosti nepotrebuje medzistanice a tútorstvo iných, lebo to nepomáha, ale znemožňuje dosiahnuť cieľ: Slovensko svetové a zároveň svojské, pôvodné... Slovensko svetové je možné iba ako Slovensko originálne.

Slovensko dômyselne spájajúce hlboké spodné pramene svojej neopakovateľnosti s nastavením svojej tváre aj svojich svalov moderným európskym a svetovým vetrom.

(Pokračovanie v budúcom čísle)

Dobročinnosť

Jestvuje mnoho filozofických úvah o tom, čo je etickejšie: dar darovať, alebo dar prijat? Komu čo spôsobuje väčšiu radosť? Ako vieme, dar nemusí len potešiť, alebo aspoň uspokojiť, ale môže aj sklamať, alebo uraziť. Ba časté darovanie môže obdarovanému navodiť pohodnosť, môže zhýčkať, rozmaznávať, teda škodiť. Rovnako nie je jedno, kedy obdarujeme, koho obdarujeme a ako to robíme. Darom si možno ľudí aj zaväzovať, ibaže potom je už otázne, či ešte ide o dar, či si to pomenovanie ešte zaslужuje. Už samotným faktom prijatia daru obdarovaný vyjadruje svoj vzťah k darcovi. Môže dar aj neprijat a pritom sa na darcu nemusí hnevať.

A tu zatiaľ ide len o malé nazretie pod povrch zdanlivo jednoduchého problému darcovstva. Pritom napríklad darcovstvo krví je obrovský okruh samostatných zdravotníckych, etických, spoločenských a ďalších problémov. Skrátka, darcovstvo, darovanie, obdarovanie môže byť šlachetné i menej ušľachtilé. A nám ide o tie šlachetnejšie formy, ku ktorým radíme okrem iného charitatívnu činnosť, pomoc ľuďom, ktorí si sami pomôcť nevedia, alebo nestačia v potrebnom rozsahu.

V kine Javor na požiadanie pána Gabarika z KDĽ Krásna Hôrka uvoľnilo MsKS v predvianočnom období jednu miestnosť na zber zachovalého, neobnoseného šatstva, ktoré bolo potom darované sociálne slabším spoluobčanom najmä staršieho veku, alebo viacdetsým rodinám s nízkymi príjmami - na prílepkovanie k tohoročným Vianočiam.

S podobným zámerom, ale s trochu širším sociálnym záberom na návrh Pavla Kováča z OC KSÚ Tvrdosín v spolupráci s Miestnym odborom Matice slovenskej a MsKS bola zorganizovaná Burza šatstva a športových potrieb 11. a 12. decembra v priestoroch MsKS na sídlisku Medvedzie s tým, že občania si mohli vzájomne predať ošatrené detské ošatrenie, ošatrenie pre dospelých, obuv či športové potreby a po burze neprevzaté kusy zostali na charitatívne účely.

Všetci na vlastnej koži, ale najmä vo vlastnej peňaženke pociťujeme dôsledky transformačného procesu v období hlbokého hospodárskeho poklesu. Popri nezamestnanosti a s ňou spojených organizačných, sociálnych i technických problémoch je tu aj rastúci počet jednotlivcov i celých rodín na hranici sociálnej odkázanosti, ale aj stále výraznejšia vrstva asociálov, ktorí sú však tiež ľudia a tiež chcú mať Vianoce. Preto aj spomínané aktivity sú vítanou pomocou na zmierňovanie problémov najmä tých spoluobčanov, ktorí sa do nich dostali nie vlastnou vinou. No a čo je zvlášť dôležité vyzdvihnúť, to je výrazná skutočnosť, že na prvom mieste je ozajstná snaha pomôcť pred ešte nedávnym "humanitným" búchaním sa do prs v straníckom záujme.

-jmb-

Medaila k prijatiu Ústavy Slovenskej republiky zo Štátnej mincovne v Kremnici.

Konečne priestor

Za dva roky medzi dvoma valnými zhromaždeniami sa v miestnych odboroch Maticy slovenskej nakopilo toľko problémov, takpovediac pracovno-organizačno-technických a iných, že bol najvyšší čas vytvoriť ich funkcionárom priestor na ich prerokovanie. Z iniciatívy Výboru Maticy a Členského ústredia sa tak stalo v sobotu 7. novembra v Regionálnom kultúrnom stredisku v Banskej Bystrici, kde sa zišli na aktívne funkcionári miestnych odborov, pracovníci oblastných pracovísk, predsedovia okresných výborov a riaditelia Domov Maticy slovenskej z oblasti stredného Slovenska.

Cieľom bolo zaktívizovanie činnosti MOMS, bližšia špecifikácia problematiky hospodárstva s možnými finančnými zdrojmi, na programe boli aj spôsoby uplatnenia princípov Národného programu MS, aktuálne úlohy v matičnom hnutí po augustovom valnom zhromaždení.

Účastníci obdržali zoznam členov výboru MS s rozdelením gescií nad okresmi v Slovenskej republike (nad okresom Dolný Kubín je gestorom Ladislav Paška, riaditeľ Domu MS v Liptovskom Mikuláši) a šesťstranový súpis významných výročí a jubileí v roku 1993, medzi nimi aj osem osobností z nášho okresu. Organizátori priviezli aj rôzne matičné publikácie, ktoré bolo možné si na mieste zakúpiť.

Po vypočítaní informácií PhDr. Cyrila Žuffu, Ing. Ondreja Učníka, PhDr. Stanislava Bajaniča, Evy Kristínovej a PhDr. Evy Garajovej k jednotlivým bodom cieľa aktívnu sa rozvinula živá diskusia majúca pripravenú časť (prijímanú ostatnými účastníkmi dosť nevrlo) a nepripravovanú, v ktorej nakoniec dostali priestor ľudia z každodennej praxe v miestnych odboroch s kritickými pripomienkami napríklad k úrovni Slovenských národných novín a ich nízkemu odbytu, k problematike práce s mládežou a ostatnou členskou základňou, ku komunikačným kanálom s jednotlivými oddeleniami Maticy - inštitúcie, ale aj návrhy na užšiu vzájomnú spoluprácu MOMS v rámci jedného okresu, susedných okresov a podobne.

Po prvýkrát na takomto podujatí sa zišli zástupcovia MOMS z hornej a dolnej Oravy a dohodli sa po dobre mienenom kritickým zhodnotení doterajšieho osamoteného "podnikania" na vzájomnej spolupráci a vzájomnom pozývaní sa v budúcnosti.

Keby nie viazanosti na dopravné spoje, určite by sa diskusia pretiahla až do večerných hodín. Všetci sa však zhodli na tom, že podobné krajské či regionálne stretnutia je potrebné organizovať častejšie, čo by mohlo pomôcť skvalitniť jednak prácu v MOMS, ale aj spoluprácu s ústredím.

Z informácií zhora zaujala tá o zvolení deväťčlenného Predsedníctva Výboru MS: Markuš, Bajanič, Bielik, Milan Ferko, Garajová, Kaliský, Kružliak, Strýček, Tkáč.

- Na prvý deň samostatnosti Slovenska pripravuje výbor MS celonárodné zhromaždenie.

- MS bude navrhovať kandidáta na prezidenta SR.

- Mal by vyjsť Slovník slávnych Slovákov.

- Na Slovensku je 120 obcí, kde niet slovenských základných škôl. Minister školstva Pišút povolil, že sa v týchto obciach môžu zriadiť slovenské jednotriedky pri počte detí minimálne desať.

- Matičný privatizačný fond má 6 000 klientov. Prvé dividendy sa predpokladajú na jar 1994.

- V mestách a obciach je potrebné vyhl'adávať a podnecovať schválenie pamätných miest súvisiacich s významnými osobnosťami regionálnych slovenských dejín a vydávať o nich brožúrky, kalendáre výročí a podobne.

SPIEŽOVEC - DESAŤROČNÝ

Tak ako nie každý deň svieti slnko a v bežnom živote svetlé stránky striedajú tienisté, aj v živote každého folklórneho súboru boli obdobia vzostupov, stagnácií i pádov. FS Spiežovec, ktorý vznikol na jeseň roku 1982, tiež nebol tou výnimkou, ktorá potvrdzuje pravidlo. Napriek tomu je tu, nepretržite už desať rokov, čo si primerane dobe a možnostiam pripomenuli jeho členovia troch generácií spolu s hosťami v piatok 27. novembra 1992 v malej spoločenskej sále Mestského kultúrneho strediska na sídlisku Medvedzie. V družnej debata pospomínali všetko dobré, čo spolu prežili počas nácvikov i vystúpení doma i v zahraničí, oživilí spomienky pri videozázname prehrávkového vystúpenia, ktoré prinieslo postup do vyššej kategórie "C" v Lietavskej Lúčke r.1985, tí najmladší zas - pri videozázname z prvého zahraničného zájazdu v Poľsku r.1992. A potom hrali a spievali, "oprašovali" dávno i menej dávno nacvičené ľudovky hádam zo všetkých regiónov Čiech, Moravy a Slovenska "až do rána, až do rána, až do rána bieleho..."

Z hostí sa nedá nespomenúť najstaršieho prítomného organizátora oravského folklóru Ernesta Jarolína, súčasného vedúceho súboru Oravan - Gusta Socháňa, šéfredaktora týždenníka Orava - Branislava Kaššovica s fotografom Jozefom Pastorkom a šéfredaktora novín Oravskej televíznej fabriky -

Jožka Medveckého. Pozdravný list poslala súboru riaditeľka Regionálneho kultúrneho strediska v Dolnom Kubíne - Oľga Žabenská s ospravedlnením osobnej neúčasti kvôli povinnostiam na služobnej ceste. Neodkladné služobné povinnosti neumožnili účasť na stretnutí ani primátorovi mesta a prednostovi Mestského úradu pánom inžinierom I. Šaškovi a J. Jelenčíkovi. Zato však v prípravnom období osobne prispeli svojimi rozhodnutiami síce k skromnému, ale dôstojnému priebehu osláv 10. výročia. Začal sa dva mesiace predtým vydaním pamätnej vlajočky, ktorú zhotovila firma Sieťotlač Kubík z Rabčíc podľa výtvarného návrhu J.M.Bašistu, ktorú potom obdržal každý účastník stretnutia. Potom nasledovalo vyhl'adávanie zoznamov a súpisky mien všetkých bývalých i súčasných členov a priam detektívne zháňanie adries. Tu je dôležité uviesť, že Spiežovec si nevedol kroniku a najmä nie zoznamy adries členov, preto sa mohlo stať, že niekto určite pozvánku s návratkou nedostal, aj keď jeho meno v zozname figuruje. Pri piatom výročí súboru roku 1987 to nebol taký problém, lebo skoro všetci členovia boli aktívni súčasníci, ale tá druhá "päťročnica" znamenala takú častú migráciu členov, že nebolo možné zostaviť ucelené zoznamy a pozvať naozaj všetkých. (Pokračovanie na str. 7)

-jmb-

SPIEŽOVEC - DESAŤROČNÝ

No a napokon, prečo to nenapísať, aj sme nepozvali tých, ktorí pre súbor neboli prínosom, alebo v ňom pôsobili len veľmi krátko.

Namiesto slávnostného prejavu sme zvolili formu pozdravného listu, ktorý našiel každý účastník pred sebou na stole. Jeho podstatou je určenie a pomenovanie toho, čo spája všetkých folkloristov - láska k ľudovej piesni. Takýmto spôsobom sa mohol skrútiť úvod podujatia len na nevyhnutné privítanie už spomínaných hostí, zakladateľa a prvého vedúceho súboru Stana Vaseka s manželkou, spomenutie aj neprítomných spoluzakadateľov - za muzikantov momentálne chorého Petra Kučku a za speváčky - momentálne zaneprázdnenú Janku Cabadovú, za prvých organizátorov z bývaleho Mestského osvetového domu privítať Paľa Koňucha, potom veľkú skupinu tých Spiežovčanov, ktorí dotiahli výkonnosť súboru do kategórie "C". V samostatnom bloku po úvodných vystúpeniach speváckej, hudobnej i tanečnej zložky súčasného Spiežovca bol predstavený jeho vedúci Václav Uram, ktorému bol za doterajšiu prácu so súborom odovzdaný grafický list a pamätné plakety mesta Tvrdošín. Vo svojom jedinom príhovore (okrem moderátorského úsilia najstaršieho Spiežovčana J. M. Bašistu) sa Václav Uram vyznal zo svojho vzťahu k rázovitému oravskému folklóru a prisľúbil osobnú účasť

na jeho udržiavaní a rozvíjaní aj pre ďalšie generácie.

Trochu neskôr, unavení z cesty do Bratislavy a späť "na otočku", ale predsa prišli Zuzka a Leoš Vajduľákovci - jeden z manželských párov, ktoré vznikli, akože inak - v Spiežovci. Len tak námatkou spomeňme popri Vasekovcoch ešte Motýľovcov, Strokovcov, Ballekovcov, Brišákovcov...Škoda, že nemohli prísť z Bratislavy a z Prahy ďalší výborní muzikanti bratia Vrbinčikovci bolo by bývalo ešte veselšie a

rezkejšie pri muzike v "starej" zostave. Žiaľ, všetkých okolo 150 Spiežovčanov tu pospomínať nemožno, už aj tak je tento text dosť dlhý, ale dobre bolo. Dobre sa stalo, že sa stretnutie k 10.výročiu uskutočnilo. Potvrdil to aj pán Ernest Jarolín, aj Gusto Socháň, aj viacerí ostatní z účastníkov. Bolo by však nespravodlivé nespomenúť ešte aj organizátorov: tiež bývalú Spiežovčanku Martu Kormaňákovú, skúsenú barmanku z bistra Kultúra - Betku Privitzerovú, a tú bez precíznej práce ktorej by za celých desať rokov neprišla do Spiežovca ani jedna koruna československá - ekonómku Hanku Adamčákovú, no a ozvučovacieho, svetelného a obrazového technika -Jozka Lepáčka. To oni sa rozchádzali domov ako poslední, keď najprv vypravovali spokojných oslávencov, porobili všetko potrebné a uzamkli budovu. Boli tri hodiny ráno, sobota 28.novembra.

-jmb-

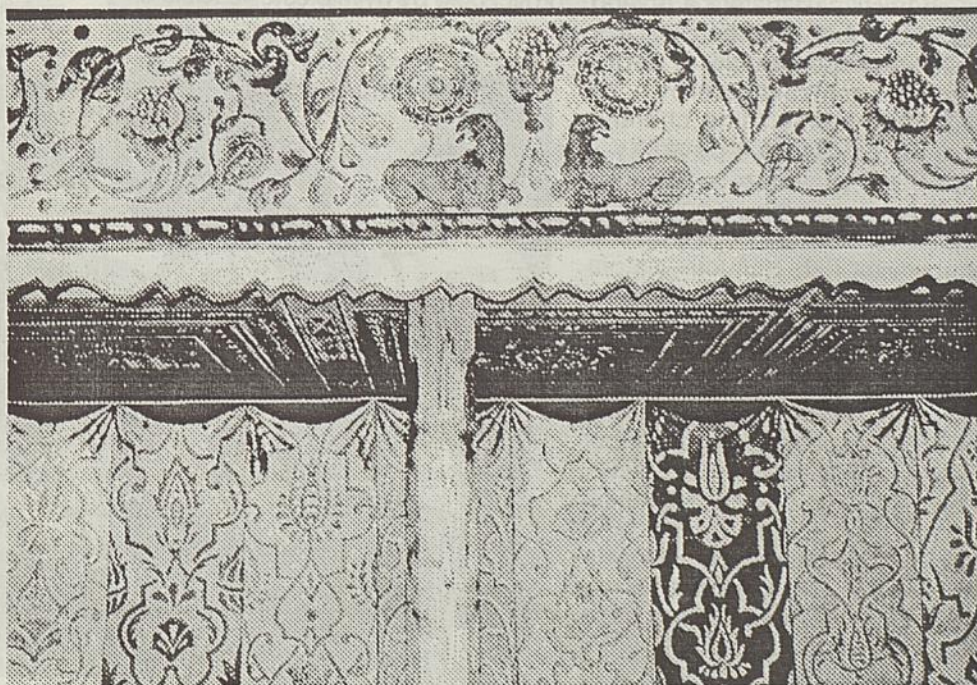

Náš klenot

Každá kostra, každý skelet pôsobí na psychiku človeka akosi stiesňujúco. Azda preto, že očividne pripomína zánik, prípadne neúprosnú realitu inej formy jestvovania najtvrďších zvyškov bývalého živého organizmu. Týka sa to aj stavieb a medzi nimi zvlášť - stavebných pamiatok. V septembrovom čísle Tvrdošína sme uverejnili fotografiu s novým skeletom, novou kostrou časti strechy a vežičky historického dreveného kostolíka Všetkých svätých v areáli tvrdošínskeho cintorína. Pôsobí odstrašujúco, v čierno-bielej tlači akoby po vyhorení. Chválabohu tá fotografia je dnes už len dokumentom z priebehu rekonštrukčných a reštaurátorských prác. Strecha je už dávno pokrytá šindľom, nakonzervovaná ako sa patrí. Ba vymenené sú aj prvé štyri klady pod strechou po obvodu zrubovej stavby, lebo pôvodné, žiaľ, pod vplyvom vlhkosti na prach rozožrala drevo-kazná huba a červotoč. Po takomto radikálnom ozdravení samotnej kostry stavby volala aj rovnako postihnutá dosková podlaha, keby sa pod ňou nenašli štyri metre štvorcové pôvodnej, teda staršej kamennej dlažby. Dnes je dlažba doplnená kamennými tabuľami po celej ploche pôdorysu kostolíka a priestor hlavnej lode je už zvnútra obložený zrekonštruovanými a zreštaurovanými doskovými mal'bami. Pri vstupe do kostolíka okovanými dverami umiestnenými vo východnej stene ako prvá udrie do očí zvláštna farebnosť ornamentov na doskových mal'bách obvodových stien v hornej časti vizuálne "nariasená" tak, že pripomína zavesené kusy orientálnych látok (obrázok vľavo dole), pričom každá má iný ornament. Pohľad stúpajúci smerom nahor zakotví na doskovom obložení zábradlia pavlačovitého chóru sa so závitnicovito zviňajúcim rastlinným ornamentom a dvojicou levov v strede plochy (obrázok vľavo dole). Podľa reštaurátora Ondreja Dzuríka je to jeden z najstarších a jemu osobne najmilších obnovovaných cenných kusov. Až tretí v poradí je pohľad na kazetový strop. Ale ten stojí za to. Sedem krát sedem - to je štyridsaťdeväť orámovaných štvorcov - každý s iným originálnym rastlinným alebo ovocným ornamentom - vytvára spolu veľký stropný štvorec dômyselne olemovaný bielošedými doskovými pásmi kolmými naň (obrázok v strede dole a vpravo hore).

(Pokračovanie na 9. strane)

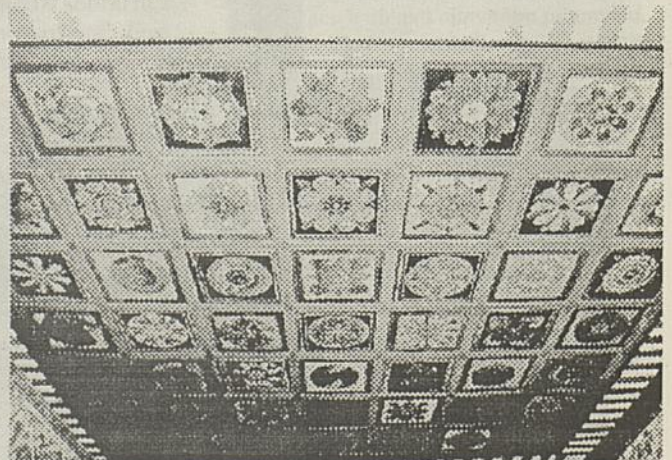

(Dokončenie z 8. strany)
 Keď sa postavíte smerom k svätyni, ktorú ešte len čaká rovnako dôsledné obloženie doskovými mal'bami na pravej stene uvidíte dobovú maľbu Svätého Juraja (obraz vľavo hore) v stredovekom brnení s choch-latou prilbou na hlave, sediaceho na cválajúcom koni a prebodávajúceho dračí pažerák dlhou kopijou. Pod obrazom je zvláštny krásny ornament tvarovo korešpondujúci s ornamentikou doskových obkladov stien. Až podrobnejšia prehliadka dovoľí pohľad "objaviť" aj zaujímavú ornamentiku podhľadu pavlače,

pripomínajúcu ornamenty na orientálnych kobercoch, alebo vlnito vyrezávaný okraj spodných dosiek obkladu pavlače. Ostáva ešte kusisko poctivej a zd'aleka nie jednoduchej reštaurátorskej roboty na svätyni a celkovom vizuálnom dotvorení vnútornej výzdoby, ale už teraz jej farebnosť, tvary, vynáhľadnosť, originalita, dobové svedectvá sú tak očarujúce, že sa o nich hovorí právom ako o skvoste medzi pamiatkami tohoto druhu. Vstupujeme do obdobia samostatného, ale dúfame, že nie osamoteného Slovenska, ktorému zostane múdre vedenie, schopné oceniť aj také kultúrno-historické hodnoty, akou tvrdošínsky drevený kostolík je. A že dokáže nájsť ešte potrebné finančné prostriedky na dokončenie rekonštrukcie aj v očakávanom ťažšom období. Trebárs už len preto, aby sa nestala opäť vleklou, ako desiatky rokov predtým. Veď ide nielen o tvrdošínsky, nielen oravský, ale celoslovenský klenot ľudovej sakrálnej architektúry, ktorý by sme mohli s hrdosťou (i s patričnou ohľaduplnosťou k nemu) ukazovať návštevníkom z celého sveta. A nielen to. Stane sa nenahraditeľnou učebnou a študijnou pomôckou deťom, žiakom, študentom, odborníkom i laickej verejnosti a zlatou korunou celého pozoruhodného areálu tvrdošínskeho cintorína - múzea v prírode.
 J. M. Bašista

Z putovania po krajinách Beneluxu

V súčasnom období existuje množstvo rôznych cestovných kancelárií, ktoré ponúkajú široký sortiment zahraničných oddychových i poznávacích pobytov.

Vďaka šťastene som si mal možnosť vybrať z ponuky Cestovnej kancelárie Rimtour v Banskej Bystrici. Po dlhšom uvažovaní som si nakoniec vybral putovanie po krajinách Beneluxu aj napriek tomu, že termín zájazdu bol plánovaný na neskoršie jesenné dni.

Už prvé dotyky s krajinami "západu" ma utvrdili v presvedčení, že ak chcem mať zo zájazdu len tie najkrajšie spomienky, musím nechať stranou porovnávanie života a životnej úrovne v týchto krajinách, pretože by ma to zbytočne rozptyľovalo. Aj napriek tomu si však neodpustím názor, že nateraz by to bolo porovnávanie neporovnateľného.

Každý, kto sa zaujíma o históriu v tých najširších súvislostiach má možnosť najmä v Holandsku čo obdivovať, záleží len na chuti a viatnom výbere z ponúkaného. Je to krajina svojím spôsobom veľmi zvláštna, odlišujúca sa od vnútrozemských krajín. Kto sa len trochu bližšie zaujíma o túto krajinu vie, že jej značná časť územia leží pod hladinou mora z hľadiska nadmorskej výšky a to teda svedčí, že ľudia tejto krajiny prakticky pôdu kradnú z mora. Vytvárajú množstvo polderov obklopených kanálmi a postupným zúrodňovaním takto získanej pôdy z mora zabezpečujú pomerne dobrú úroveň poľnohospodárstva. Nie, o to som sa pri putovaní touto krajinou ani tak veľmi nezaujímal. Prednosť dostávali historické pamiatky.

Ťažko určiť poradie holandských miest podľa historických a iných pamiatok, ale metropola a administratívne centrum Holandska Amsterdam hrá určite prím. Ak už nič iné, tak úchvatný je zážitok z plavby

loďou po amsterdamských kanáloch - grachtach, kde sa vám za prijateľného počasia vynára scenéria historických častí mesta opradenej množstvom zálivov a hlavným kanálom, ktorým je toto mesto prepojené s morom.

Z lode a teda z vody sa najlepšie vynímajú veľkolepé historické stavby ako je chrám sv. Mikuláša, námornícke múzeum s historickými fregatami, ale aj moderná novodobá architektúra budov, v ktorých sídlia významné inštitúcie európskeho i svetového významu. V niektorých okamihoch sa zdalo, že sa plavíme po Benátkach, a tak nie div, že Amsterdamu sa zvykne hovoriť, že je Benátkami severu.

Centrom mesta je najznámejšie námestie Dam, na ktorom sa okrem Pamätníka oslobodenia nachádza aj kráľovský palác, korunovačný kostol De Nieuwe Kerk, múzeum voskových figurín Madame Tussaudovej, kde sa tieto voskové figuríny najznámejších svetových osobností politického, kultúrneho a iného života javia ako skutočné.

Z množstva amsterdamských múzeí určite svojou veľkosťou a dôležitosťou vyniká Rijks múzeum, v ktorom sa okrem iného nachádza expozícia nádherných gobelínov a rôznych plastík, ale možno tu obdivovať aj iné historické pamätihodnosti Holandska vrátane štyroch oroginálov známeho holandského a svetového maliara Rembrandta Van Rijna, z ktorých vyniká jeho najznámejší obraz - Nočná hliadka. Mal som možnosť navštíviť aj múzeum ďalšieho významného maliara Van Gogha, čo svedčí o tom, že holandská maliarska škola má svoj zvuk a holanďania sú na to právom hrdí.

Nuž a napriek pokročilej jeseni je neopísateľná nádhera vidieť známy amsterdamský kvetinový trh a človek si len

Priečlie vstupu do valónskeho kostolíka, posledného odpočinku J. A. Komenského.

Foto: (jm)

ťažko dokáže predstaviť, ako tento trh vyzerá v plnom rozkvetení jari a leta.

Byť v Holandsku a nenavštíviť pôsobisko a miesto posledného odpočinku učiteľa národov Jána Amosa Komenského by bol ten najväčší nevďak tejto svetom uznávanej osobnosti.

Navštívil som teda mestečko Naarden, kde sa okrem Múzea J.A. Komenského nachádza aj kostolík, kde je učiteľ národov pochovaný. Bola to návšteva svojím spôsobom symbolická, pretože práve tohto roku si pripomíname 400. výročie narodenia J. A. Komenského.

Múzeum je umiestnené v tzv. Španielskom dome, ktorý na terajšie účely slúži od roku 1933 a od tohto roka je v bezplatnom prenájme našej republiky.

Od roku 1924 začali práce na identifikácii hrobu Komenského vo valónskom kostolíku, ktorý bezprostredne susedí s budovou Múzea. Posledné úpravy boli ukončené v roku 1936 a odvtedy slúži verejnosti. Znamená to teda, že aj keď som bol v Holandsku, určitý čas som sa nachádzal na pôde patriacej našej vlasti.

Do pamäti človeka sa vryje aj návšteva Múzea veterných mlynov, ktoré sú holandskou raritou, mestečka Alkmaar známeho syrovými trhmi, ale aj Rotterdamu, najväčšieho to prístavu na svete.

Z historického i súčasného hľadiska bolo čo obdivovať aj v metropolách Belgicka a Luxemburska.

Nuž a navštíviť Ardény a Waterloo by som pri návšteve krajín Beneluxu odporúčal každému.

J. MEDVECKÝ

Amsterdamské námestie Dom s Pamätníkom oslobodenia, kráľovským palácom a korunovačným kostolom.

Foto: (jm)

POZÝVAME VÁS NA NÁKUP DO PODNIKOVEJ PREDAJNE

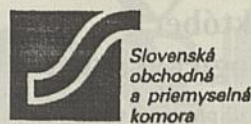
Dom služieb
027 44 Tvrdošín - Medvedzie
☎ 0847/2528

Za výhodné ceny tu dostanete všetky typy farebných televíznych prijímačov ORAVA, satelitné komplety a ďalšie výrobky podniku!

Využite nami poskytované služby:

- ↳ predaj televízorov na splátky TELORA SERVIS
  - ↳ predaj na všetky druhy pôžičiek
- ↳ predaj náhradných dielov na televízne prijímače
  - ↳ záručný a pozáručný servis
  - ↳ poradenská služba

K POHODE VÁŠHO DOMOVA
televízor značky

Informácie podnikateľom

● FACTS ON CZECHOSLOVAK FOREIGN TRADE 1991/1.HALF 1992

/Fakty o čs.zahraničnom obchode v roku 1991 a v prvom polroku 1992/.

Československá obchodná a priemyselná komora prvýkrát v tomto roku pre záujemcov pripravila štatistickú ročenku o zahraničnom obchode NA DISKETE.

K dispozícii je V ANGLICKEJ VERZII a obsahuje indexy zahraničného obchodu, vývoj zahraničného obchodu v roku 1991 a v prvom polroku 1992, zahraničný obchod podľa základných skupín tovaru v ČSFR i v ČR, vývoz a dovoz vybraných komodít. Rovnako je tu uvedený vývoz a dovoz základných skupín tovaru v nomenklatúre STIC v ČSFR a ČR, platobná bilancia a zahraničná zadlženosť. Údaje sú spracované k 22.10.1992. DISKETY 3 1/2 a 5 1/2 SA P REDÁVAJÚ ZA 550.- Kčs V PREDAJNI PUBLIKACIÍ ČSOPK, ARGENTÍNSKA 38, 170 05 PRAHA 7. Informácie na telefónoch: 8724898, 8724896.

● SOPK kancelária Ružomberok spolu so Švajčiarskou vzdelávacou nadáciou TRANSFER pripravuje ročný diaľkový kurz: PODNIKOVÉ HOSPODÁRSTVO A MANAŽMENT, ktorý je určený pre manažérov na stredných a nižších úrovniach riadenia v podnikoch i pre samostatných podnikateľov.

● Firma SCHOLTEN ALL BRUSH and COSMETIC COMPONENTS hľadá obchodných partnerov pre import a export výrobkov - štetce, vlasové vlákna na štetce, kefy, metly ako aj diely pre kozmetický priemysel.

Informácie: SOPK Ružomberok, tel. 4205, 4206.

● GAMATEX s.r.l. INGROSSO PRONTO MODA NEONATO E BAMBINO ponúka spoluprácu v oblasti odevného priemyslu. Záujemcovia, hláste sa v SOPK Ružomberok, ulica A.Bernoláka č.23, tel.4205, 4206

● Na regionálnu kanceláriu Bratislava sa obrátilo veľvyslanectvo USA s požiadavkou o vytypovanie firiem, ktoré vlastnia sieť maloobchodných predajní, veľkosklady, prípadne iných záujemcov o spoluprácu. Americké firmy majú záujem založiť spoločné podniky so slovenskými firmami. Preto prosíme firmy, ktoré majú záujem, o zaslanie svojho stručného profilu činnosti na adresu *OPK RK Bratislava Miletičová 1, tel./fax 898 92.

Zamyslenie sa po jednej stužkovej

Nemám obavy o našu budúcnosť. Lebo som jej časť videl defilovať pred svojimi očami v podobe generácie sedemnástiročných. Krásnych, mladých, zdravých, inteligentných. Veselých i vážnych, ale v každom prípade presných a miestami aj ostrých, ako skalpel v ruke skúseneho chirurga. So svojim vlastným pohľadom na svet, na dianie okolo seba i v sebe. S humornou nadšádkou, aj bez nej. Ja viem, pre niekoho ten môj úvodný argument vyznieva ako prislaby. Nemôžem si však pomôcť, ale na mňa pôsobil súdržný kolektívny výkon sedemnástnikov a ich krajších proťajškov ako koncentrát úsilia všetkých: rodičov, učiteľov aj pedagógov, spoločnosti. Mali po štrnásť rokov, niektorí ešte trinásť, keď u nás dochádzalo k zmene spoločenského a politického systému. Do gymnázia nastupovali za socializmu, počas štúdia citlivo, ako najcitlivejšie seizmografy reagovali na všetko dianie komplikovaných premien okolo seba s triezvym odhadom najbližšej perspektívy rozvoja trhového hospodárstva, budúcnosti prekvitajúceho kapitalizmu i vývoja medziľudských

vzťahov. Sú to múdre deti. Vlastne už dospelí. Veru, ne jeden z rodičov si to intenzívnejšie ako inokedy uvedomí až na stužkovej slávnosti. Z tých detí, ktoré každý deň stále len voľačo chcú a potrebujú, sú "odrazu" ani nie mládenci a slečny, ale mladé dámy a mladé pani. A zďaleka nielen podľa perfektného oblečenia, ako som už bol vlastne naznačil. Naučili sa presne pomenovať to, čo si myslia. A ako myslia, tak aj konajú. Nie ako dospelí, ktorí iné hovoria a iné robia. A vedia sa zrať medzi sebou ako psy. Naše deti nie. Oni nepoznajú medzi sebou nenávisť. V máji budú maturovať. Dokážeme pre ne po maturitách pripraviť aspoň pracovné príležitosti? Alebo ich ponecháme v neistote postupne sa rúcajúcej predstavy o budúcnosti? Nielen ich, ale nás všetkých?

O pol roka niektorí pôjdu do práce, o štyri - päť rokov ďalší z nich, už ako čerstvo promovaní vysokoškolsky vzdelaní odborníci, ktorí o ďalšie dva-tri roky povedú nás - ostatných a už aj svoje deti.

-jmb-

Október v meteorologickej skratke

V tomto mesiaci už prevládala v porovnaní s predchádzajúcim mesiacom, ako aj s porovnatelným obdobím predošlých rokov výrazne chladnejší vývoj počasia spojený aj s väčším počtom zrážok. Najchladnejším dňom bol 13. október, keď priemerná denná teplota (PDT) klesla na +1,33 °C a naopak, najteplejším dňom bol 6. október s PDT +15,67 °C.

Teploty namerané ráno o 7,00 hod.:

- maximálna: 06.10. +12 °C,
- minimálna: 14.10. -2 °C,
- priemer za mesiac: +4,19 °C.

Teploty namerané o 14,00 hod.:

- maximálna: 06.10. +21 °C,
- minimálna: 18.10. +3 °C,
- priemer za mesiac: +9,29 °C.

Teploty namerané večer o 21,00 hod.:

- maximálna: 06.10. +14 °C,
- minimálna: 13.10. -1 °C,
- priemer za mesiac: +6,19 °C.

Na základe zaznamenaných denných teplôt vychádza PDT v mesiaci október 1992 +6,56 °C (pre porovnanie: vlani to bolo +7,18 °C a v roku 1990 +8,8 °C).

Z hľadiska počasia bolo 3 dni jasno a slnečno, 8 dní - polojasno, 8 dní - oblačno, 10 daždivých dní a 2 dni - zamračené s občasným snežením.

Ing. Igor Hodorovský

November v meteorologickej skratke

Vývoj počasia v novembri 1992 nadviazal na dva predchádzajúce mesiace ako z hľadiska teplotného, mrazivejšieho počasia, tak aj z hľadiska väčšieho množstva spadnutých zrážok a tým sa v týchto základných meteorologických ukazovateľoch "presadil" aj v porovnaní s rovnakým obdobím predošlých rokov. Najchladnejší bol posledný deň mesiaca, keď priemerná denná teplota klesla pod bod mrazu na hodnotu -0,67 °C a medzi najteplejšie dni mesiaca patrili 2., 3., 6. a 7. november s PDT +8,33 °C.

Teploty namerané ráno o 7,00 hod.:

- maximálna: 3.11. +8 °C,
- minimálna: 9.11. -4 °C,
- priemer za mesiac: +1,97 °C.

Teploty namerané o 14,00 hod.:

- maximálna: 2. a 7.11. +11 °C,
- minimálna: 30.11. 0 °C,
- priemer za mesiac: +4,83 °C.

Teploty namerané večer o 21,00 hod.:

- maximálna: 6.11. +9 °C,
- minimálna: 30.11. -1 °C,
- priemer za mesiac: +3,2 °C.

Na základe nameraných teplôt vychádza PDT v novembri 1992 +3,33 °C (pre porovnanie: vlani to bolo +3,74 °C a v roku 1990 +4,61 °C). Z hľadiska počasia bolo 4 dni jasno a slnečno, 6 dní - polojasno, 5 dní - oblačno, 9 daždivých dní a 6 dní - zamračené s občasným snežením.

Ing. Igor Hodorovský

Tvrdošín ■ Tlačový orgán Mestského úradu ■ Vydáva MsKS Tvrdošín ■ Zodp. redaktor: Jozef Miloslav Bašista ■ Vychádza raz mesačne ■ Náklad 200 výtlačkov ■ Noviny pripravil systémom DTP ODBOR ROZVOJA SYSTÉMOV RIADENIA a výtlačilo reprografické stredisko OBCHODNÉHO ÚSEKU, ORAVSKÁ TELEVÍZNA FABRIKA, a. s., Nižná.

S p o l o č e n s k á r u b r i k a

Deti narodené v októbri:

25.9. Ivana Slovíková, 2.10. Erik Kováč, 7.10. Mária Hricová, 10.10. Jozef a Denisa Falovi, 11.10. Peter Dibdiak, 14.10. Pavol Bzinčák, 26.10. Aneta Lenčuchová, 27.10. Lukáš Konkol, 31.10. Zuzana Šaradinová,

v novembri:

3.11. Dominika Olešová, 9.11. Lukáš Nadányi, 11.11. Edmund Taraj, 16.11. Mária Hvizďáková, 19.11. Adam Košík, 23.11. Maroš Jandura, 27.11. Zlatko Vojčiak.

Novoutvorené manželstvá:

10.10. Marián Kristofčák	- Zlatica Lacková
Jozef Medvecký	- Ing. Margita Kristofčáková
17.10. Peter Košarištan	- Mgr. Eva Jelenčíková
24.10. Lubomír Pápež	- Beáta Břežanská
Peter Štech	- Libuša Břežanská
Peter Habovský	- Martina Badinová
31.10. Marián Jašušák	- Mária Kolenová
Karol Bača	- Alena Mešková
7.11. Karol Vrana	- Marta Vrobelová
Rastislav Havrila	- Anna Holubčíková
14.11. Igor Vajduliak	- Marcela Vrobelová
Jozef Moškovečik	- Magdaléna Lacková
21.11. Lubomír Chovančák	- Jana Betušťáková
Vendelín Planieta	- Božena Bedrichová
26.11. Peter Chorvát	- Beáta Tyrolová
28.11. Rastislav Badin	- Mária Kubicová

Odišli z našich radov:

3.10. Agnesa Dernešová	- 77 ročná
5.10. František Domiňák	- 64 ročný
6.10. Jozef Kubáni	- 88 ročný
21.10. Anton Štenda	- 57 ročný
25.10. Štefan Bráničský	- 82 ročný
29.10. Emil Skurčák	- 70 ročný
8.11. Jozef Kuboš	- 59 ročný
21.11. Margita Frielichová	- 32 ročná

Decembrový program kina JAVOR

1.12. o 17,00 a 19,30	NÁVRAT DO MODREJ LAGÚNY	USA	MP
2.-3.12. o 19,30	FREEJACK	USA	MN do 12 r.
4.12. o 19,30	ŠOGUN MEYEDA	USA	MN do 12 r.
6.12. o 17,00 a 19,30	RENEGÁTI	USA	MP
7.-8.12. o 19,30	KAMARÁT DO DAŽĎA II.	ČR	MN do 12 r.
9.12. o 19,30	VYSOKÉ OPĀTKY	ŠPA	MN
10.-11.12. o 19,30	MRAZIVÁ VÁŠEŇ	USA	MN
13.12. o 17,00 a 19,30	HORÚCE STRELY	USA	MP
14.12. o 19,30	MILENEC	FRA	MN do 18 r.
15.12. o 19,30	ROBOCOP II.	USA	MN
16.12. o 19,30	PSYCHOPAT ZO S.FRANCISCA	USA	MN
17.12. o 19,30	TANGO A CASH	USA	MN
18.12. o 19,30	BOD ZLOMU	USA	MN do 12 r.
20.12. o 17,00 a 19,30	POLICAJTOVI V PĀTÁCH	USA	MP

DETSKÉ PREDSTAVENIA o 13,30

6.12.	O ŠTAFLÍKOVI A ŠPAGETKE	ČR
13.12.	KRÁĽ DROZDIA BRADA	SR
20.12.	ZANIKAJÚCI SVET	YUG